

חוק יישוב סכסוכי עבודה, תשי"ז-1957 *

פרק ראשון: מבוא

1. שר העבודה ימנה ממונה ראשי על יחסי עבודה (להלן – הממונה הראשי) וממונים על יחסי עבודה (להלן – ממונים); הודעה על מינוי תפורסם ברשומות. ממונים על יחסי עבודה
2. לענין חוק זה סכסוך עבודה הוא סכסוך באחד הנושאים המנויים להלן שנתגלע בין מעביד לעובדיו או לחלק מהם, או בין מעביד לארגון עובדים או בין ארגון מעבידים לארגון עובדים, להוציא סכסוך היחיד; ואלה הנושאים: סכסוך עבודה
- (1) כריתתו, חידושו, שינויו או ביטולו של הסכם קיבוצי;
- (2) קביעת תנאי עבודה;
- (3) קבלת אדם לעבודה או אי-קבלתו או סיום עבודתו;
- (4) קביעת זכויות וחובות הנובעות מיחסי עובד ומעביד.
3. בסכסוך עבודה שבין מעביד לעובדיו או לחלק מהם, הצדדים לסכסוך הם המעביד וארגון העובדים המייצג את רוב העובדים שהסכסוך נוגע להם, ובאין ארגון עובדים כאמור – הנציגות שנבחרה על-ידי רוב העובדים האלה בין לכל ענין ובין לסכסוך העבודה הנדון. הצדדים בסכסוך עבודה בין מעביד לעובדיו
4. מעביד שהוא צד לסכסוך עבודה ראשי, בכל הנוגע לסכסוך, להיות מיוצג על-ידי ארגון מעבידים, והאדם המוסמך לפעול בשם אותו ארגון ידו כיד המעביד. ייצוג מעביד

פרק שני: תיווך

5. צד בסכסוך עבודה ראשי להודיע על הסכסוך לממונה הראשי; תוכן ההודעה, צורתה ודרך מסירתה יקבע שר העבודה בתקנות. מסירת הודעה על סכסוך עבודה
6. נמסרה הודעה לפי סעיף 5 או שנודע לממונה הראשי בדרך אחרת על סכסוך עבודה, יחליט הממונה הראשי אם יתווך בסכסוך; החליט לחיוב – יטול לידי את תפקיד המתווך, אם שר העבודה לא נטל לידי תפקיד זה, או יטיל את התיווך על ממונה או על מי שימנה במיוחד על ידי שר העבודה ליישוב אותו סכסוך עבודה. החלטה על תיווך
7. המתווך יעשה כמיטב יכולתו ליישוב הסכסוך בדרך משא ומתן, והוא ראשי – פעולות המתווך ליישוב הסכסוך
- (1) לקיים פגישות עם הצדדים, ביחד או בנפרד, לשמוע טענותיהם והצעותיהם ליישוב הסכסוך ולהביא לענין זה הצעות משלו;
- (2) לחייב את הצדדים בתשובה מנומקת על טענות הצד השני ועל ההצעות ליישוב הסכסוך;
- (3) להזדקק לחוות דעת של מומחים ושל נציגי ארגוני עובדים וארגוני מעבידים;
- (4) לעיין במצב הכלכלי של המפעל שבו קיים הסכסוך ובספרי חשבונות ובמסמכים אחרים העלולים לספק לו חומר לחקירתו.

* נתקבל בכנסת ביום י"ז באדר א' תשי"ז (18 בפברואר 1957); הצעת החוק ודברי הסבר נפרסמו בה"ח 256, חשט"ז, עמ' 58.

8. (א) רשאי המתווך, במסגרת תפקידיו לפי סעיף 7 ולמטרת ביצועם –

(1) להשיג כל עדות, בין בכתב בין בעל פה, ולחקור כל אדם, אם יש בכך, לדעתו, עניין ליישוב הסכסוך, אך לא יידרש אדם להשיב על שאלה שעלולה להפליאו;
 (2) להזמין אדם לבוא לישיבת התיווך כדי להעיד או להגיש מסמך שברשותו ולחקרו כעד או לדרוש מאתו, להגיש מסמך שברשותו;

(3) לדרוש מכל עד שיקיים עדותו בשבועה או בהן צדק;

(4) ליתן צו הכופה אדם לבוא לפניו, לאחר שלא בא לפי הזמנה, ולא הצטדק על כך להנחת דעתו, וכן להטיל עליו את תשלום ההוצאות שנגרמו מחמת סירובו לציית להזמנה, גם לקנוס אותו בסכום שלא למעלה ממאה לירות;

(5) לקנוס בסכום שלא למעלה ממאה לירות כל אדם שנדרש על ידי המתווך להעיד בשבועה, להגיש מסמך, להשיב לטענות הצד השני כאמור בסעיף 7 (2) או לאפשר חקירה כאמור בסעיף 7 (4), ולא עשה כנדרש ולא הצטדק על כך להנחת דעתו של המתווך.

(ב) קנס שהוטל לפי סעיף קטן (א) ייגבה בדרך שגובים קנס שהוטל על ידי בית

משפט.

הסכם ליישוב
הסכסוך

9. הגיעו הצדדים להסכם בדבר יישוב סכסוך עבודה אם על דעת עצמם ואם לפי הצעת המתווך, יערכו המתווך או הצדדים הסכם בכתב לענין זה ובו יפורטו כל התנאים שלפיהם יושב הסכסוך; ההסכם ייחתם בידי הצדדים ויקויים בחתימת המתווך.

פטור
ממס בולים

10. הסכם שנחתם לפי סעיף 9 פטור ממס בולים.

סיום התיווך
באיו הסכם

11. (א) לא נחתם הסכם כאמור בסעיף 9 תוך ארבעה עשר יום מהתאריך שבו הוזמנו הצדדים לראשונה להתייצב לפני המתווך, יסיים המתווך את תיווכו ויגיש לממונה הראשי דין וחשבון על מהלך התיווך, על תביעות הצדדים, על הצעותיהם ועל הצעותיו הוא ליישוב הסכסוך.

(ב) בהסכמת הצדדים רשאי הממונה הראשי לפרסם, בדרך שימצא לנכון, את הדין וחשבון או תקצירו.

תיווך מחדש

12. משקיבל הממונה הראשי דין וחשבון לפי סעיף 11, רשאי הוא להציע לצדדים חידוש התיווך ואם הסכימו לכך – יחדש המתווך את תיווכו והוראות פרק זה יחולו על התיווך המחודש.

סודיות

13. (א) העובדות שהגיעו לידיעתו של המתווך אגב התיווך ולא היו ידועות ברבים הן בחזקת סוד ולא יביאן המתווך לידיעת אדם זולתו, אלא במידה שהדבר דרוש למילוי תפקידו ולשימוש בסמכויותיו.

(ב) העובר על הוראות סעיף קטן (א), דינו – מאסר שנה או קנס אלף לירות.

זכויות שמורות

14. לא נחתם הסכם כאמור בסעיף 9, כל הנאמר במהלך התיווך על ידי הצדדים, כל עדות שהושמעה בו וכל הצעה ליישוב הסכסוך שהובאה בו, לא יחייבו את הצדדים ולא ישמשו ראיה בבגרות לפי חוק זה אלא אם הצדדים הסכימו לכך בכתב.

פרק שלישי : בוררות

15. ואלה הענינים לבוררות לפי חוק זה:

ענינים לבוררות

- (1) כל סכסוך עבודה שהצדדים הסכימו בכתב למסרו לבוררות לפי חוק זה;
- (2) כל סכסוך עבודה אשר לפי הסכם קיבוצי שנערך או הוארך לאחר תחילת חוק זה יש למסרו לבוררות מסוימת כקבוע בהסכם ולא נקבעו הבורר או הבוררים או אופן מינוים או שנקבע אופן המינוי ולא נתמנו תוך זמן סביר, או שנתמנו ולא סיימו הבוררות תוך זמן סביר; וכל טענה לסתור אחת העובדות האלה תוכרע אף היא בבוררות לפי חוק זה.

16. כל צד לסכסוך עבודה שהוא ענין לבוררות לפי חוק זה, רשאי למסור הודעה על הסכסוך לממונה; על הודעה לפי סעיף זה חלות הוראות סעיף 5.

מסירת הודעה

17. הממונה הראשי שהגיע אליו העתק ההודעה שנמסרה לממונה, ימנה ועדת בוררים לאותו סכסוך (להלן – ועדת הבוררים) או יפעל לפי סעיף 18.

מינוי ועדת בוררים

18. הממונה הראשי רשאי, על פי בקשת הצדדים ולפני שמינה ועדת בוררים, ליטול לידי תפקיד בורר יחיד או למנות ממונה להיות בורר יחיד בסכסוך, ומשעשה אחד משני אלה נתונות לבורר היחיד כל הסמכויות של ועדת בוררים; הוראות פרק זה בדבר בוררות בוועדת בוררים חלות, בשינויים המחוייבים לפי הענין, על בוררות יחיד כאמור.

בורר יחיד

19. ועדת בוררים היא של שלושה: האחד יושב ראש שנתמנה מבין האנשים ששמותיהם כלולים ברשימת יושבי ראש לוועדות בוררים שנערכה על ידי שר העבודה לאחר התייעצות במועצה ליחסי עבודה; נציג עובדים ונציג מעבידים שנתמנו, לאחר התייעצות לגבי כל אחד מהם בצד המיוצג על ידיו, מבין האנשים ששמותיהם כלולים ברשימות נציגי עובדים ונציגי מעבידים לוועדות בוררים שנערכו על ידי שר העבודה לאחר התייעצות בארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה ובארגונים יציגים של מעבידים, הכל לפי הענין.

הרכב ועדת בוררים

20. מי שפעל כמתווך בסכסוך עבודה מסויים לא יתמנה בורר יחיד או חבר ועדת בוררים לאותו סכסוך, אלא בהסכמת הצדדים בכתב.

מתווך כבורר

21. יושב ראש ועדת הבוררים יקבע את מועדי ישיבותיה ומקומותיה ויודיע על כך ליתר חברי הועדה ויזמין את הצדדים להתייצב לפני הועדה.

פתיחת הבוררות

22. (א) ועדת בוררים תדון ותפסוק לפי כל חיקוק, הסכם קיבוצי או נוהג מקצועי, ובאין באלה תשובה לנדון, תפסוק ועדת הבוררות לפי מידת הצדק והישר.

מקורות הדין בבוררות

(ב) "נוהג מקצועי" הוא הנהוג או המקובל לגבי הנדון בבוררות ורשאית ועדת בוררים לוותר על הוכחתו בעדים או במומחים, אם היא משוכנעת בקיומו.

23. (א) רשאית ועדת בוררים, לשם ביצוע תפקידיה –

סמכויות ועדת בוררים

(1) להשיג כל עדות, בין בכתב בין בעל פה, ולחקור כל אדם אם יש בכך, לדעתה, ענין לסכסוך שנמסר לבוררות, אך לא יידרש אדם להשיב על שאלה שעלולה להפילו;

(2) לדרוש מכל עד שיקיים עדותו בשבועה או בהן צדק;

(3) להזמין אדם לבוא לישיבת הבוררות כדי להעיד או להגיש מסמך שברשותו ולחקרו כעד או לדרוש מאתו להגיש כל מסמך שברשותו;

(4) ליתן צו הכופה אדם לבוא לפניה, לאחר שלא בא לפי ההזמנה ולא הצטדק על כך להנחת דעת הועדה וכן להטיל עליו תשלום ההוצאות שנגרמו מחמת סירובו לציית להזמנה וגם לקנוס אותו בסכום שלא למעלה ממאה לירות; (5) לקנוס בסכום שלא למעלה ממאה לירות כל אדם שנדרש על ידי הועדה להעיד בשבועה או להגיש מסמך ולא עשה כנדרש ולא הצטדק על כך להנחת דעתה של ועדת הבוררים.

(ב) קנס שהוטל לפי סעיף קטן (א) ייגבה בדרך שגובים קנס שהוטל על ידי בית משפט.

24. ועדת בוררים לא תהיה קשורה בדיני הראיות, אלא תפעל בדרך שתיראה לה מועילה ביותר לכירור הנדון.

25. ועדת בוררים תקבע את סדרי דיוניה, במידה שלא נקבעו בחוק זה או בתקנות לפיו.

26. רשאי יושב ראש של ועדת בוררים לקיים ישיבת הועדה בהעדר אחד הבוררים, אם בירר תחילה כי לחבר הועדה הנעדר מהישיבה נשלחה הודעה על מקום הישיבה ומועדה והחבר לא מסר הודעה בכתב על אי-יכולתו להשתתף בישיבה ולא הראה סיבות מספיקות לדעת היושב ראש; סעיף זה אינו חל לגבי הישיבה הראשונה של הועדה, אלא אם היא מתקיימת במועד דחוי.

27. נתקיימה ישיבה בהעדר אחד החברים כאמור בסעיף 26, או לא השתתף אחד מהם בפעולות הועדה – אין חוקיות הישיבה או פעולות הועדה וסמכויותיה נפגעות על ידי העדר זה; אולם לפי דרישת החבר שנעדר מישיבת הועדה רשאי היושב ראש לחדש את הדיון בשאלות שבהן דנו בהעדר החבר, אם ראה היושב ראש סיבה מספקת להעדרו.

28. ועדת בוררים רשאית לתת פסק-ביניים וכן רשאית היא לבטל בכל עת אותו פסק-ביניים.

29. פסק-הבוררים או פסק-הביניים ייגתנו ברוב דעות; ובאין רוב דעות יינתן פסק-הבוררים או פסק-הביניים על ידי היושב ראש.

30. מי שהיה יושב ראש ועדת הבוררים רשאי לתקן טעות סופר שנפלה בפסק-הבוררים.

31. (א) תקופת תקפו של פסק-בוררים כענין תנאי עבודה, הוא שנה מיום נתינתו, אם לא נקבעה בה תקופה קצרה יותר.

(ב) תחילתו של פסק-בוררים היא מיום נתינתו, אם לא נקבע בו לכך תאריך מוקדם יותר או מאוחר יותר.

(ג) דינו של פסק-בוררים כדין חוזה בין הצדדים לבוררות או כדין הסכם קיבוצי ביניהם, הכל לפי הענין; פסק-בוררים בקשר להסכם קיבוצי בר-תוקף דינו כדין אותו הסכם קיבוצי.

32. (א) התעוררו חילוקי דעות בין הצדדים לבוררות בדבר פירוש פסק-הבוררים בנקודה מסויימת והממונה הראשי סבור, כי אמנם טעון פסק-הבוררים פירוש באותה נקודה, רשאי הוא, לפי בקשת אחד הצדדים להטיל על ועדת בוררים, וכן רשאי הוא בהסכמת הצדדים להטיל על בורר יחיד כאמור בסעיף 18 – לפרש את פסק-הבוררים והחלטת המפרשים תהיה חלק מפסק-הבוררים.

(ב) על פעולות ועדת בוררים לפי סעיף קטן (א) יחולו הוראות פרק זה.

33. פסק-בוררים הוא סופי, ואין עליו ערעור. סופיות פסקי-בוררים סודיות
34. (א) העובדות שהגיעו לידיעתו של חבר ועדת בוררים אגב הבוררות ולא היו ידועות ברבים הן בחוקת סוד ולא יביאן לידיעת אדם זולתו, אלא במידה שהדבר דרוש למילוי תפקידו ולשימוש בסמכויותיו.
- (ב) העוכר על הוראות סעיף קטן (א), דינו – מאסר שנה או קנס אלף לירות.
35. יושב ראש ועדת הבוררים ימסור לממונה הראשי ולצדדים העתק פסק-הבוררים כשהעתק מקויים בחתימת ידו. העתק מפסקי-בוררים
36. פסק-בוררים, וכן כתב הרשאה הניתן על-ידי אחד הצדדים למתייצב בשמו לפני ועדת בוררים, פטורים ממס בולים. פטור ממס בולים
37. פקודת הבוררות¹, אינה חלה על בוררות לפי חוק זה. פקודת הבוררות

פרק רביעי : המועצה ליחסי עבודה

38. שר העבודה ימנה מועצה ליחסי עבודה (להלן – המועצה) שתייעץ לו בכל הנוגע ליחסי עבודה. מינוי מועצה ליחסי עבודה
39. (א) חברי המועצה יהיו נציגי עובדים ונציגי מעבידים, שווה בשווה.
- (ב) נציגי העובדים במועצה יתמנו לאחר התייעצות בארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה ונציגי המעבידים יתמנו לאחר התייעצות בארגונים יציגים של מעבידים במדינה.
- (ג) הודעה על מינוי המועצה ועל שמות חבריה תפורסם ברשומות.
40. שר העבודה רשאי לקבוע בתקנות את תקופת כהונתה של המועצה ותנאים לפקיעתה של חברות במועצה לפני תום תקופת כהונתה המלאה. תקופת כהונה
41. שר העבודה או מי שיתמנה על ידיו לכך, יהיה יושב ראש המועצה. יושב ראש המועצה
42. המועצה תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה במידה שלא נקבעו בתקנות. סדרי הדיון במועצה

פרק חמישי : הוראות שונות

43. שר העבודה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, לאחר שהתייעץ במועצה, להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו. ביצוע ותקנות
44. פקודת בתי המשפט התעשייתיים, 1947², וחוק השביתות העותמני מיום 27 ביולי 1909 – בטלים. ביטול
45. תחילתו של חוק זה היא ביום כ"ח באדר א' תשי"ז (1 במרס 1957). תחילה

מרדכי נמיר
שר העבודה

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

יצחק בן-צבי
נשיא המדינה

¹ חוקי א"י, כרך א', פרק ו', עמ' 35.

² ע"ר 1947, חוס' 1 מס' 1568, עמ' 120.